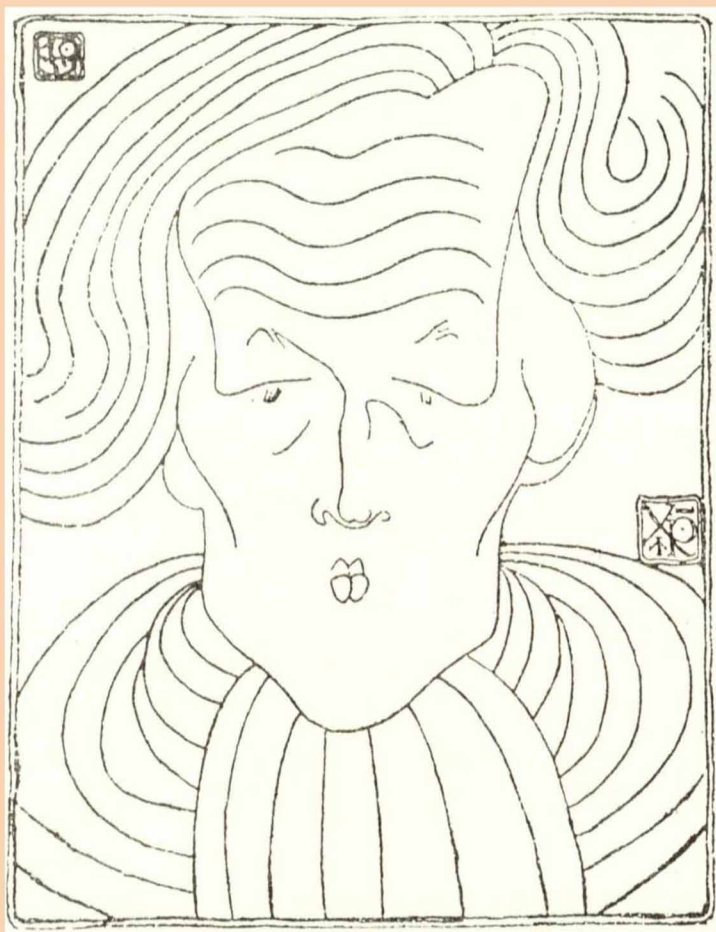

Victor Ion Popa

CÂNTECELE MELE...

Editura Sfera
Bârlad • 2022

Victor Ion Popa

CÂNTECELE MELE...

Coperta 1: *Victor Ion Popa* – autoportret

Coperta a IV-a: *Victor Ion Popa*

Tehnoredactare: *Cătălin-Andrei Teodoru*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

POPA, VICTOR ION

Cântecele mele... / Victor Ion Popa ; ed. îngrij. de Cătălin-Andrei Teodoru ; cuv. înainte de Simion Bogdănescu ; addenda de Elena Monu. - Bârlad : Sfera, 2022

ISBN 978-630-302-008-2

I. Teodoru, Cătălin Andrei (ed.)

II. Bogdănescu, Simion (pref.)

III. Monu, Elena (postf.)

821.135.1

Victor Ion Popa

CÂNTECELE MELE...

Ediție îngrijită
de

CĂTĂLIN-ANDREI TEODORU
Membru al *Academiei Bârlădene*

Cuvânt înainte
de

Simion Bogdănescu
Membru al *Academiei Bârlădene*

și

Addenda
de

Elena Monu
Președinte al *Academiei Bârlădene*

Editura Sfera
Bârlad ◦ 2022

SIMION BOGDĂNESCU

VICTOR ION POPA – POEZIA CA NE-AJUNGERE

Soarta, cu imponderabilele ei imprevizibile, dar care nu scapă niciunor sau oricăror semnificații, întrucât se manifestă ca ajuns la neajuns și ca ajungere la neajungere undeva, cândva, spre cineva, la ceva, a vrut să pună ființa scriitorului Victor Ion Popa, om de tip spiritual renașcentist, sub semnul magic al dramaticului, al epicului și, concomitent, al *poeticului*. A vrut să-l pună în *locuire*, în sens heideggerian, unde într-un mod fericit locuiește poetul.

Așa se face că, născut în Bârlad, la anul 1895, an sublim pentru poezia românească, fiindcă au văzut lumina soarelui și poezii Ion Barbu, Ion Vinea și Lucian Blaga, debutul său absolut (după cum consemnează Ștefan Cristea, Constantin Parfene și frații Mircea și Sergiu Coloșenco) a trebuit să se întâmple ființial în anul 1912, în publicația liceală „Revista noastră“ din Focșani, semnată cu pseudonimul Gh. A. Hamza (nr.1). cu o poezie intitulată *Liniște*. Ne răsare deodată în minte excelenta *Liniște* a lui Lucian Blaga din volumul „Poemele luminii“ (1919): „Atâta liniște-i în jur de-mi pare că aud/cum se izbesc de geamuri razele de lună“. Tot în 1912, respectiva revistă îi tipărește poezia *Apus* (nr. 3-4), iar în 1913, sonetul *În Bosfor* (nr. 10-11) și poemele *Pastel* și *Sonet*.

Din pricina oribilă a primului război mondial n-a mai publicat ceva, deși, probabil în taină, a mai compus poeme.

Aflat la Bârlad, participă la întâlnirile Academiei Bârlădene, se împrietenește cu poetul V. Voiculescu, medic-șef al spitalului militar din urbe, și-și prefățează caietul de versuri intitulat „Fulgi de zăpadă“ (1917), cu o poezie a acestuia. Volumașul, după cum afirmă V. Mândra în cartea „V.I. Popa“, Editura Albatros, 1975, „a rămas în manuscris“. Abia în 1919, în revista „Florile dalbe“ din Bârlad, revistă condusă de G. Tutoveanu, V. Voiculescu, Tudor Pamfile și M. Lungeanu, publică poezii, între care se remarcă *Pastel de toamnă*. La 1 noiembrie, același an, „Revista copiilor și tinerimii“ (director C. Gr. Costa-Foru) îi publică *Pastel și Cântec de leagăn*. Atras tot mai asiduu de genul dramatic și de genul epic, unde a dat realizări artistice notabile (piesele de teatru „Ciuta“ (1920), „Mușcata din fereastră“ (1929) și „Take, Ianke și Cadâr“ (1932), precum și romanul „Velerim și Veler Doamne“ (1933), dispersat într-o activitate culturală diversă, enormă, lirica lui V.I. Popa *pre-destinată* a fost lăsată cumva în umbra uitării.

Semnificativ, la șapte luni de la trecerea lui în neființă (30 martie 1946), se editează volumul de versuri „Cântecele mele... Postume“ de V.I. Popa, în colecția „Boema“. Cartea a fost alcătuită de actrița Maria Mohor (a doua lui soție), I. Vissarion și Ionel Lazaroneanu. Poeziile erau în număr de 64 și erau structurate în opt capitole sau cicluri: I. *Cântecul începutului*; II. *Cântecul dragostei*; III. *Cântecul cerului*; IV. *Cântecul lutului*; V. *Cântecul satului*; VI. *Cântecul goanei*; VII. *Cântecul sfârșitului*; VIII. *Cântecul altuia* (prelucrări și traduceri).

Titlul unicului său volum de versuri (pe care nu l-a văzut, după cum nici Ion Eugen Iovanachi – Ion Vinea nu

și-a văzut singurul volum, „Ora fântânilor“) trimite, după mine, la „Cartea Cântecelor“ poetului german de origine iudee Heinrich Heine, din care V.I. Popa a tradus. După cum se vede – și s-a constatat – și stingerea i-a fost marcată de semnul poetic. Acest „poet sămănătorist și actor profesionist“, acest exemplar uman multitalentat, croit „din materialul uman din care s-au plăsmuit oamenii Renașterii“ (E. Lovinescu – „Memorii. Aqua forte“) , a fost pe deplin un risipitor și un căutător de risipire în varii domenii și ipostaze artistice ale umanității. Un căutător neobosit, cu certe realizări, conștient că disiparea sa existențială și creatoare s-a manifestat din imboldul ideal al cunoașterii care, în ultimă instanță, rămâne o preafrumoasă neajungere. O scrie: „A cântat în mine o pasăre. Dar a cântat nelămurit. Așa de nelămurit încât nu știu nici măcar ce pasăre a cântat.“ Este o mărturisire poetică din care săgetează ideea unei incertitudini a neajungerii. Să comparăm blagienele versuri: „Atâta liniște-i în jur *de-mi pare* că aud / cum se izbesc de geamuri razele de lună“, cu *Liniște* de V.I. Popa (debut!): „Liniștea-i atât de sfântă/La odihna-ntregii firi,/ Că nici grierul nu cântă,/Doarme vântu-n crengi subțiri.// Numai eu sunt treaz *și-mi pare*/Că din loc de m-aș mișca/Codrul până-n depărtare/S-ar trezi și m-ar mustra.“(1 decembrie 1912).

Debutul lui V.I. Popa în poezie este admirabil! Are capacitate tulburătoare metafizică asemenea lui Blaga. Amândoi sunt supuși *metafizicii părerii*. Verbul existențial al ipostazei poetice este identic: *a părea*. „Și-mi pare“ cu „de-mi pare că aud!“ Păcat că totul, acum, sună a ne...ajuns! Poetul V.I. Popa nu a mai ajuns la acea zare metafizică lirică pentru că s-a împrăștiat în dramatic și epic.

Ecourile critice interpretative asupra versurilor lui V.I. Popa sunt mai multe, dar două dintre ele sunt mai cunoscute și la obiect. Primul aparține lui Ștefan Cristea în cartea „V. I. Popa“, Editura Minerva, 1973, iar al doilea poartă sigiliul criticii lui Constantin Parfene în lucrarea „V. I. Popa. Eflorescența policromă“, 1995, mai ales capitolul VIII – „Șantier liric“.

Cel dintâi subliniază atmosfera de baladă din pasteluri, ironiile sentimentale, ca mai târziu la Topîrceanu, influența pitorescului din pastelurile lui V. Alecsandri și stereotipia acestora: „Iar în miriștea aprinsă/Un biet cal înțepenit/Lasă iarba neatinsă./ Dând din cap nemulțumit“ (*Amintire*). Cristea ia în vedere și poezia morții unde V.I. Popa, spre deosebire de L. Blaga, nu atinge accente metafizice, dar „coboară, prin întrebările sale, mai ales în adâncul ultim al existenței“. Eu descopăr chiar unele ritmuri insistente, de mai târziu, à la Cezar Ivănescu, trecut prin eminescianism: „Liniștit și fără zbucium/Hăurile te-or primi,/Depărtatul zvon de bucium,/ Pas cu pas s-o potoli.../Și tu, frate, vei dormi,/Și tu, frate, vei dormi.“ (*Vei dormi*).

Sau din *Iarna*:

„Singur sînt și singur stolul
Învîrtindu-se mereu
Pe deasupra și în jurul
Leșului din timpul meu...“

Sau:
„Lin se ofilește
Carnea, ca strujanul
Și se pregătește
Viermilor la anul.

Pronia cerească
Soarelui din geană
A purces să crească
Altă buruiană...“ (*Lin se ofilește*)

Ba, mai mult, adresează cuvinte de jale divinității și răbufnește arghezian, ajungând până la viziunea *transcendenței goale*: „Ciugulesc din sărăcia mea/ Ca o vrabie a lanului sfarog./Nu mănînc. Mai mult mă rog.//Cerul mi-i departe. Stă polog./ *Nesimțire clară și înaltă*,/Peste toată lumea laolaltă,/Unde să mai caut steaua mea?!“

Mai puțin realizat ca poet erotic și chiar al naturii, V.I.Popa este un interesant poet etnografic pentru că în ciclul IV, *Cântecul lutului*, realizează o „retrospectivă poetică“ a arhitecturii rurale, de mare plasticitate, a caselor sătești: casa moldovenească pare o „cloșcă cu pui într-o coșarcă“, pe când casa moțească e o unealtă ciobănească: „Căciulă de oaie/Cu lână deasă de paie.“ Casa din Săliște pare „un munte mărunț plutind peste valea de fum“.

Concluzia lui Ștefan Cristea este că V.I. Popa – „delicat și sensibil poet“ – nu a ajuns în poezia sa la realizările mari din epică și dramaturgie, „din această prea mare dorință de a cuprinde totul, din irosirea prea răspândită a puterilor sale creatoare.“

În schimb, Constantin Parfene vede în lirica popaneșteană viziunea unui „șantier poetic“ unde dai și peste „temelii solide, dar și peste resturi friabile, lucruri nefinisate – material brut cu semnificație artistică virtuală.“ „De aceea scriitorul nici nu și le-a publicat – cu excepția câtorva, în tinerețe.“

„Cântecele mele“ devin o *cronică lirică strict personală*. Ilustrul nostru profesor înaintaș subliniază preferința pentru *ambianța rustică, concretitudinea plastică, dinamica interioară a substanței*. Și conchide: „Prin nota decorativă, el descinde din V. Alecsandri, prin lirismul senin, juvenil, arată mari afinități cu Coșbuc, Iosif, Topârceanu...”

Tot în schimb, poezia erotică este încărcată de animism folcloric, în viziune plastică, este confesivă și deține acea perceptibilă nuanță de senzualitate. Ca-n poezia *Mi-ești dragă*: „Tot, tot, tot mi-i drag și mi-i sfânt/Ca un gând al lui Dumnezeu întrupat pe pământ,/Ca o rugăciune cu lacrimi liniștitoare/Făcută într-o biserică în zi de sărbătoare,/Cu flori în livezi, cu potop de soare...” Se descoperă aici apropieri cu poezia gândiristă-ortodoxistă.

Dar V.I. Popa, om de acțiune, energic și energetic, își proclamă deviza de incurabil visător și încearcă să ne contamineze și pe noi în poezia *Visează!*: „N-ai săgeată în inimă, ai visul; /Pe piept n-ai zale, ai visul;/N-ai coif, n-ai lance, n-ai arcuri, n-ai cal,/ Ai visul, visul, visul...”

În ceea ce privește poetica morții, Constantin Parfene evidențiază resemnarea specifică țăranului român: „Ci eu întins în patul meu/ Aștept să vină Dumnezeu/ Cel trist, bătrîn, cu barba mare/ Cu chipul din abecedare.” (*Rugăciune*).

De-ar fi insistat mai mult asupra coardelor lirei sale adevărate, ar fi putut fi un poet de mari vibrații. Prin ce ne-a lăsat sporește ecoul unui regret c-ar fi putut fi mai mult, și nu această ne-împlinire, această ne-ajungere!

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Ediția de față reia volumul din 1946, publicat postum.

Este întregită cu un nou capitol, *IX. Alte cântece*, cu poezii găsite de frații Mircea și Sergiu Coloșenco, publicate în *Cătușa*, și cu poeme adunate de Cătălin-Andrei Teodoru din publicații precum *Florile dalbe*, *Bârladul odinioară și astăzi*, *Graiul Nostru*, *Luceafărul*, *Revista noastră* și *Vestala*.

Ediția cuprinde și o *Addenda* cu fotografii selectate de doamna Elena Monu.

CÂNTECELE MELE...

Cântecele mele
– Lacrimi fără plâns –
Pumn de floricele
Care ți le-am strâns,

Ofilite mâne
– Care flori nu mor? –
Ce va mai rămâne
De pe urma lor?

Sarbede petale
– Cum să nu le-arunci –
Semeni vrajei tale
Cum va fi atunci.

Iscodiri viclene
– Nu le vreau stăpâni–
Azi usuc pe gene
Lacrima de mâni.

Râsul și 'ntristarea
Vremii ce s'a dus:
Binecuvântarea
Harului de sus.

Moartea, răs de ghiață
Sună în zadar
Când tu-mi ești în viață
Marele meu har.

I

CÂNTECUL ÎNCEPUTULUI

ÎN VECII VECILOR

Două păpuși de vată
Se plimbă pe spinarea unei râme negre
Întinse pe clin;
Se duc și vin, și iar se duc și iar vin
De dimineață până seara.
Se plimbă și o tot lățesc
Până acopere cu ea ogorul domnesc...
A doua zi de dimineață vin alte păpuși
Mai mici
Ca niște furnici
Miloase nevoie mare,
Că dintr'o traistă mare
Îi dau de mâncare.

Apoi o netezesc pe spinare cum se cuvine,
O piaptână bine
Și pleacă...
Plouă, bate vântul
Plouă, ese soarele
Și iar vânt, și iar ploaie și iar soare
Până când într'o zi oarecare
Începe să-i crească râmei părul pe spinare...

Dar acuma e verde și mare
Și lumii îi place
Că seamănă cu balaurii verzi din răstoace
Și atunci lumea o lasă în pace...

Dar când a început să îmbătrânească
Din pricina razelor vieții prea fierbinți,

Oamenii scrâșnesc din dinți...
Li-i necaz și pornesc la bătaie
Cu coase și seceri ascuțite
Să omoare balaurul de pe moșie...
Dar ce-o fi în mintea lor
Numai Dumnezeu știe...

Că la tunsul oilor
Tae și muncesc de zor
Să tundă balaurul bătrân
Dar abia când își închipuiesc că l-au tuns de tot,
Văd că balaurul a intrat în pământ
Ori poate c'a sburat în vânt...

Și fel de fel de păpuși țin sfat,
Adună părul în șuvițe,
Și așa legat
Îl duc în altă parte,
Mai departe –
Ca să rămâie locul întins,
Să se vadă mai ușor apoi
Când se 'ntoarce înapoi...

Și trece vara și nu-i, toamna și nu-i
Și trece iarna și tot nu-i
Și-atunci primăvara se supără tare
Și scot păpușile iar la plimbare
Și ca vrăjită de păpușile de vată
Ese iar o râmă lungă, pe colină culcată...
– Era, pesemne, îngropată...

Și toate încep dela cap ca 'n căsuța culbecilor
În vecii vecilor.

LUNA LUI CUPTOR

Praf uscat peste câmpie
Varsă luna lui Cuptor.
În întinderea pustie
Nu vezi pas de călător.

Joacă zarea ca o apă
Sub aprinsul biciu de foc–
Însetată se adapă
Turma oilor la scoc.

Iar în miriștea aprinsă
Un biet cal înțepenit,
Lasă iarba neatinsă
Dând din cap nemulțumit.

PASTEL DE NOAPTE

Umbre reci se șterg în scrumul
Cerului stropit cu aur,
Călărețul ține drumul
Șerpuind ca un balaur.

Și oprindu-se din cale
Lângă crucea de pe creastă
Se mai uită-odată 'n vale
Unde 'i plânge o fereastă.

Ascultând ce cântă râul
Două lacrimi își usucă
Și oftând își lasă frâul
Calu 'n voia lui să-l ducă.

TREMURĂ O STEA

Sub cenușa serii, dealurile scad,
Jarul asfințirii lunecă în vad,
Clopotul cirezii sună molcomit
Și ison îi ține toaca dela schit.

Sus în prouri limpezi tremură o stea:
Parcă vrea să cadă, parcă vrea să stea...

TOROPEALĂ

Copleșiți de foc și pară
Boii calcă rar și rar,
Prin grunjosul drum de țară
Târșâind greoiul car.

Iar în maldărul de iarbă
Înadins de asta pus,
Cu căciula peste barbă
Căruțașul doarme dus.

Boii, fără stăpânire
Stau o clipă pe răzor
Ispitiți de-un smoc de fire
De căpriță și mohor.

Și pe clinul din tarlale
Clefăind din fălci domol,
Vitele patriarhale
Rumegă visând în gol.

Larga aripă de pace
Pogorâtă ca un har
Pasă-mi-te nu-i prea place
Adormitului din car.

Căci se 'ntoarce într'o rână,
Crapă ochi roșiți și mari
Și din inimă hapsână
Biciuiesc cuvinte tari.

Boii rup din loc și pleacă
După ce-au mai rupt un smoc
Iar căciula se apleacă
Peste barba ei la loc.

AMURG

S'a lăsat o undă
Moale peste văi,
Umblă să s'ascundă
Dincolo de clăi.

Sue viorie
Pe colini de fum,
În tovărășie
Colbului din drum.

Stăruie pe creastă
Licărindu-și greu,
Ca într'o fereastă
Cătră Dumnezeu.

Apoi se încheagă
În steluțe mici
Licărind în șagă
Printre licurici.

ZĂDUF

De pe creastă până 'n vale
Din apus la răsărit,
Peste lamă se prăvale
Aur galben clocotit.

Vipia amorțitoare
Ghiara caldă și-a lăsat
Și ca 'n apă plutitoare
Saltă câmpul depărtat.

Iar la umbră sub căruță
Un gândac de voinicel,
Face «mamă» din mânuță,
Sfârc de sân din degețel.

Și cum stă trântit pe spate
Mic, hapsân și înrăit
Cu picioarele crunt bate
Un dușman închipuit.

Numai cânele 'n dogoare
Stând lățos și nemișcat
Limba lung' a scos la soare
Ca s'o ție la uscat...

ZORI

Strecură surâs de ziuă
Horbota uitată sus,
Larga cerului cățuie
Fumegă până 'n apus.

Din adâncuri sună glasuri
Răgușite de flăcăi
Taina lumilor de aburi
Risipind-o peste văi.

Căci în liniștea cât slava
Și cât hăul de sub ea,
A scrâșnit un glas de roată
Ca un sfredel în mărgea.

Și prin bucșa de căruță,
Peste golul greu bătut
Țipă ziua nou venită
Ca un prunc abia născut.

ODIHNĂ

S'a dezbrăcat ziua și s'a culcat
În sat.
Doarme acum în cuget împăcat,
A trudit la câmp, a arat,
A sămănat grâu mare în bob
Și rodnic ca o spinare de rob,
Iar acum visează nădejde,
Lipsă de primejde,
Ploae la vreme potrivită,
Sănătate la vită.

Copacul nu s'a dezbrăcat,
E leneș și doarme îmbrăcat
Așa cum l-a apucat
Somnul
Și noaptea pe care a trimis-o Domnul.
A adunat niște vânt
Pe care n'a vrut să-l lase pe pământ
Unde coborâse subsară să fure
Niscai caere sure
De colb scărmanat în copite
De vite
Și-acum dorm la o laltă
Sub slava dreaptă și naltă
De unde privesc toți ochii de stăpâni
Plecați eri, acum trei săptămâni
Sau acum un veac
După ce-au sădit câte un copac...
Dorm și câinii
Fiindcă lor le sânt acum acasă toți stăpânii...

Iar în liniștea uriașă
Care se desfașă
Din codri, din tauri moarte
Ori din hăuri
Și lasă pământul gol și nepriceput
Dar curat și nevinovat
Ca întru început,
Dumnezeu încearcă căile,
Dealurile cu văile,
Înaltul cu altul,
Casa lui Moș Neculai
Cu locul lui convenit în rai
Și coboară, coboară
Pe pârtie ușoară,
Pe urmă de vânt, pe cuvânt
Până la noi pe pământ...

Iar în 'clipa aceea, blândă nespus,
Licărește o luminiță în crângul de sus.
Despre asta, spune Moș Neculai al meu,
Că atunci îngerii fac semn
Cu năframă de abur cătră Dumnezeu
Vestindu-I că ziua se trezește
Și trebuie s'o lase să se poarte omenește...

CÂNELE

Stă covrig de late
Între gășci și rațe,
Încălzind sub coadă
Tihna lui neroadă.

Un lătrat departe
Îi trimite carte,
Că prin porți vecine
Trece nu știi cine.

Sare-atunci pe-o piatră,
S'a sbârlit și latră,
Trimițându-i vestea
Că nu-i plac acestea...

Apoi fără zor
A oftat ușor,
S'a 'nvârtit în bot
Și-a uitat de tot.

CLIFE

Huzuresc flăcăii
În odaia văii,
Câinii bat în spinii
Gardului grădinii,
Iar o fată mare
Cată pe cărare
Că tot i se pare.

Lânced praf de smoală
Strânge valea 'n poală,
Luna ese 'n coama
Dealului cu poama
Ca un ban de jar
Rupt dintr'un șerpar
Negru de tâlhar.
Prea zorită, o mioară
Umblă ca o domnișoară
Iar berbecul – «Duce» vechi
Cu trei melci lângă urechi
O privește cam de sus,
Parcă râde și i-a spus:
«Se zorește cătră toamnă
Ca să umble ca o doamnă»...

Sus pe vârful clinului,
Noatena vecinului
Paște iarbă
Dând din barbă...

Un măgar
De harmăsar
Cu precizie și calm
O nechează din cuhalm...

Sus pe creasta pomului,
Stă pisica omului.
Jos, la rădăcina lui
Stă motanul nimănu.
Nimănu și-al tuturor
Ca în vecii vecilor.

STEJARUL

Se înălța drept și mândru stejarul
Păzind și calea, păzind și hotarul.
Ședea acolo de-un veac, de două,
Spunea povești vechi, la lumea nouă.
Era binecuvântat și era iubit
Că dădea umbră celui ostenit.

Dar într'o zi, se plimba în cer
Un fulger greu ca un clocot de fier.
S'a revărsat cu trăznet pe coroana bogată
Și-a lăsat-o frântă, înegrită, uscată.
Apoi și fulgerul a intrat în pământ
Acolo unde-s toate care nu mai sânt.
Iar drept amintire pentru el și răsplată,
A rămas pe hotare doar coroana uscată
Și blestemul celui care, ostenit,
În zadar așteaptă umbra ce-a dorit...

TOAMNĂ

S'a subțiat lumina de la soare –
Tânjește fără vlagă pe ogoare,
Iar sus pe cer trec șiruri de cocoare...

Pe câmpul jefuit a nins alene
Cenușă din isvoarele viclene
Și-i galbenă lumina în poene...

Pământul se așează la hodină,
Răsufală larg din bolta lui senină
Și liniștea îl coperă deplină...

Al veacului ceasornic își domoale
Bătaia tot mai rar și tot mai moale
În rotogolul hăurilor goale...

Iar în lumina soarelui ce-și strânge
În spre apus comoara lui de sânge
Truditul trup în patul lui se frânge...

II

CÂNTECUL DRAGOSTEI

MI-EȘTI DRAGĂ

Mariei

Mi-ești dragă, mi-ești dragă, mi-ești dragă
Cu făptura ta întreagă,
Cu frunte, cu ochi, cu nas, cu tot
Și cu pufulețul ce-l ai peste bot...

Mâna ta, cu degete nervoase și fine,
Coapsele tale depline,
Brațul tău rotund și cald,
Genele viclene peste ape de smarald,
Pulpa ta, în mers cu tresăriri
De mușchi lungi și subțiri,
Mersul tău lin de apă domoală
Sub care mocnește arșiță de smoală,
Tot, tot, tot mi-e drag și mi-e sfânt
Ca un gând al lui Dumnezeu întrupat pe pământ,
Ca o rugăciune cu lacrimi liniștitoare
Făcută într'o biserică, în zi de sărbătoare,
Cu flori în livezi, cu potop de soare
Și mană verbe – chilim pe ogoare...

Mi-ești dragă sufletului, mi-ești dragă
Ca guri un fruct mustos, ca o fragă,
Ca inimii un cântec vechiu de dragoste
În care plâng mii de mii de iubiri divina lor pacoste
Și ca minții, gândul dumnezeesc că te am
Așa cum te-am dorit și cum te visam...

...Dar tu cu ochii tăi – ochii tăi –
Când tainici, când limpezi, când buni, când răi,
Când cenușii, când verzi, când veseli, când gri,
Ce ai în ei, spune, ce ai în ei ?

15 AUGUST 1931

Sărutările lumii
Ți le-aș strânge, ți le-aș da,
Ca și roadele grădinii
Ce-ți trimit de ziua ta.

Căci în fiecare floare
Văd o cupă ce s'a 'ntins
Să adune-o sărutare
Dela soarele aprins.

Și în lumea asta 'ntreagă,
În grădina toată, nu-i
Rod frumos să nu culeagă
Soarele, în carnea lui.

Iar în rodnică grădină
Ce-i vieților izvod,
Vreau să fii cea mai deplină,
Cel mai bun și mândru rod.

Dar cum nu deschid eu scocul
Soarelui din cer senin,
Ți-oiu aduce numai focul
Dragostei ce ți-o închin.

Ce-ți mai pasă ce lumină
Este dincolo de ea,
Când ești floarea din grădină
Pentru care pâlپاia?

Ci primește blânda pace
A iubirii, – cum înduri,
Banii văduvei sărace
Pomenite în scripturi!

OSÂNDĂ

Peste vânturile toate
Care cresc pustii și reci,
Peste candela aprinsă
Aleluilor de veci,

Bate pumnul de nemilă
Ca în poartă de vis rău
Să nu crească pe paragini
Dorul meu și dorul tău.

Dor de mine, dor de tine,
Nu mai știm de unde vin...
Cerul înfrățit cu iadul
Bea acelaș strop de vin

Când pe cântec orb de sânge
Te împarți și mă împart
Ca să nu ne tae somnul
Taina unui clopot spart.

Ci răscoala de otravă
Amețită în șuvoi,
În zadar mai vrea să stingă
Stropul soarelui din noi.

Căci pe grunții grei de suflet
Se prefiră aur viu,
Care undue asemeni
Apei moarte din pustiu.

Iară setea care bate
Oaza umbrei de iatac
Își zâmbește trist osânda
Și ne trece peste veac.

Peste unul, peste două
Până 'n ziua de apoi
Când nestins o fi doar stropul
Soarelui rămas în noi.

Și atunci zâmbind pe haos
Peste om și vreme grea,
Calea Robilor, în noapte,
Singuri ne vom lumina.

POVESTE

Să știi că 'n lume nu-i poveste
Nici gând mai mare și curat
Ca vraja clipelor aceste...

De tot ce-s eu m'am dezbrăcat
Și viața-mi pare ca o veste
Ce-abia acum s'a luminat.

În fiecare trecătoare
Găsesc un strop din ce ești tu
Și sufletu-i în sărbătoare...

Pierdută 'n veci e vorba «nu»,
Pe eri și vremea viitoare
Se 'ntinde farmecul de:acu

La întunericul de mâne
Zadarnic aș gândi mereu,
Un soare veșnic îmi rămâne

Să lumineze golul meu.
A dragostei cerească pâne
Mi l-a redat pe Dumnezeu.

WISEAZĂ!

Visează !

Aripa luminii s'a strâns

Și pasărea vieții pe valul nopții legănând

Se înfrățește cu zeul stâns

Însăgetându-l cu o vrajă, o năzuință, ori un gând.

Visează !

Deasupra cerul – pajiște divină – a nflorit.

Noaptea singură și vastă plânge lacrimi tremurate de lumină.

Visează!

Praful muncii, asudul vieții, truda, s'au potolit.

Toate drumurile duc mai afund, duc mai departe;

În negură capetele și le-au adâncit

Și cel din urmă ochiu de lumină

Clipește mai tare, mai îmbietor, mai curat

Și orice depărtare

E atât de mare

Că trupul rămas fără putere, lasă numai sufletul și gândul

Să bată sporul apelor vieții întrecându-l.

Visează!

Totul doarme și se căleşte pentru mâne,

Pentru un dor, o nebunie, ori o pâne.

Tu vrei să prinzi săgeata vremii din zbor,

Să străpungi inima morții –

Odihnește-ți și tu obositul gând

Năzuind, dorind, visând.

Visează!

N'ai săgeată în inimă, ai visul;

Pe piept n'ai zale, ai visul;

N'ai coif, n'ai lance, n'ai arcuri, n'ai cal,

Ai visul, visul, visul...

Căleşte-l în para fiecărui amurg mai tare,

Rotunjeşte-l, ascute-l, fă-l nebiruit!

Închipuirea de eri e viaţa de mâne

Când crezi în ce ai închipuit

Şi din toată lupta pentru un dor, o nebunie, ori o pâne

Mâne,

Doar visul rămâne.

Visează !

VARIA

...Și iarăși, iarăși luna plină
Pe calea ta a răsărit
Ca o fântână de lumină
Ce s'a deschis în infinit.

Ci nu cer bolților albastre
Să-mi spue potrivirea ce-i,
Când știi că gândurile noastre
S'au întâlnit pe raza ei.

Ce uragan de apă vie
În visu-i cald n'ar fremăta,
Împodobind în veșnicie
Misterul ei, cu vraja ta.

De ce și astăzi luna plină
Tot înspre tine a răsărit
Ca o fântână de lumină
Ce s'a deschis în infinit ?

Ce uragan de apă vie
În visu-i alb n'ar fremăta,
Împodobind în veșnicie
Misterul ei, cu vraja ta.

NU FUG DE SOARTA REA

Crește robul trudei mele
Zâmbet pe obrazul tău,
Strângi sub gene subțirele
Leac părerilor de rău.

Astfel, orice chin e-un bine
Și nu fug de soarta rea,
Căci viața dă în mine
Să ai tu ce mângâia.

MUSTRARE

Când ți-e milă dimineața
Și blajin îmi gângurești
Aplecată peste fața
Mea, și vrei să mă trezești,

Te ascult din depărtare
Ca din haos ne 'mplinit
Unde toate-s fum, de-mi pare
Că mă mustri c'am murit,..

III

CÂNTECUL CERULUI

ZIDITORUL

Meșterul a făcut o cruce pe glie
Când a început să sape la temelie
Iar sus, colțul șindrilei de pe casă
L-a încheiat cu o cruce sfioasă.
Pe semne s'o vadă vântul
Când se duce la Dumnezeu Sfântul
Să-i spue că sălaşul omului mărunțel
Începe și se sfârșește cu El.

CRAI-NOU

Cerul – clin de smalt –
Rotunjit și nalt,
Ține pe pereți
Cue de vieți.

Numai Craiul Nou
Ca un corn de bou
Țapoș, auriu
Sfârtecă pustiu.

Abur nedormit
A încremenit
Pe clonțarii suri,
Măguri și păduri.

A CĂZUT DE SUS O STEA

A căzut de sus o stea...
Doarme unul, undeva...
Alții plâng încetinel
Să nu-i cheme după el...

Doarme mut ca un balaur
Aburul vâlculelor,
Luna-i seceră de aur
Pentru lanul stelelor.

Peste clina tâmplei mele
Ninge rar și ostenit
Fire albe, subțirele –
Legături spre nesfârșit...

În trecutul ca o apă
Care șurue și sapă
Temeliile afunde,
Noaptea tainele 'și ascunde.

Bunătatea ta mă doare
Ca o rază trecătoare
Între crivăț și ninsoare.

Lânzezește sforul
Apelor din viu,
Timpul, călătorul,
Mână spre pustiu;

Lacrima luminii
Picură mai rar
Roadele din spinii
Zilei de cleștar.

– Haide frate, ziua trece !
Sub fâșii de ceață rece
Ochiul scade din putere,
Osul geme în durere,
Carnea slabă stă trudită
Sub o piele ostenită...
Haide, frate fără vină,
Ai nevoie de hodină.

– Măi bradule, frate, cine
Te-a fost răsădit pentru mine?
Tu crești în furtună și ploi,
Eu cresc în dureri și nevoi,
Iar mâne vom putrezi împreună, amândoi..

Cine mi-i? Cine mi-i
Vrăjitoarea care bate
La fereastra inimii ?

În fundul nopților senine
Rod carii timpului din mine.

Iartă-mă trupule, mă iartă!
Te-am purtat și te-am obosit
În calea mea lungă și deșartă

IV

CÂNTECUL LUTULUI

CASĂ CU OLANE

Sub grunții de vară, uscați și prăfoși,
Doarme casa din moși-strămoși,
Doarme pe lut, doarme în lut, doarme sub lut:
E-asemeni cuvântului dela 'nceput.
Căci pe-aici se vede că viața e frământată
Din lut și din iarbă uscată.

BISERICĂ MARAMUREȘANĂ

Dumnezeu obosit de lume rea și de soare
Se *culcă uneori* în codru la *răcoare*.
Atunci brazii dimprejur de află că este Domnul,
Se trudesă să-l mângâie și să i vegheze somnul,
Se pleacă unul spre *altul*, cu vârfurile *laolaltă*
Și *clădesc* de-asupra Lui o biserică *înaltă*.,.

CASĂ MOȚASCĂ

Căciulă de oae
Cu lână deasă de pae.
Sub ea, obraz bătut de vânt
Ca bradul căzut la pământ
Și niște ochi mici, unul sau doi
Să aibă cu ce privi după oi.

CASĂ MOLDOVENEASCĂ

În rotogolul larg al gardului împletit
Casa albă a ațipit
Cu șură, coteț, o căpiță și
Câte *Dumnezeu* îi dăruie...
De parcă
E-o cloșcă cu pui *într'o* coșarcă...

CASĂ OȘANCĂ

Trai șiret de cioban bătrân...
Doarme sub căpița de fân
Și ca să nu-i mânânce căpița oile,
Să-l năpădească ploile,
A aflat o nouă viclenie pesemne
Aburcând-o pe-o stivă de lemne.

CASĂ ÎN SĂLIȘTE

Pe zidul albastru ca munții în Apus,
Stă casa de bârne sus.
Țuguiul șindrilei ei
Închipue vârful de stei,
Și casa întreagă îmi pare acum
Un munte mărunț plutind peste valea cu fum...

.....
Îmi pare și este, a fost și va fi:
În munte, din munte deprinzi a clădi.

CASĂ DE MOȚI

Gospodarul zgârcit și hapsân
Și-a suit pe-o stivă de lemne toată clăia de fân:
Apoi s'a cuibărit și el dedesubt, ca să poată
Să-și privegheze averea toată.

CASĂ CU TABLĂ

Casa-i făloasă, că-i omul chiabur,
Se desparte cu gard de jur-împrejur
Și pune fier între suflet și cer.

CASĂ DE PESCAR

Peste ochiu alb de apă și sub un maldăr de stuf
Un picur de umbră s'a ascuns de zăduf.
Numai barza de deasupra se uită fără să cunoască
E balta foarte verde și nu se vede broască...

V

CÂNTECUL SATULUI

PRIMĂVARA

Dumnezeule, ce-o fi asta ?
Mi-a înebunit nevasta.
Dimineață când am plecat
M'a sărutat;
La amiază când am venit
Mi-a zâmbit,
Iar acum șade lângă mine și tace,
E pace...
Și ai zice chiar că-i place.

Fruntea mi-i foarte îngândurată
Căci aici nu-i treabă curată.

Mă uit la mine
Să mă văd mai bine
Și nu zăresc nici o schimbare:
Acelaș nas, aceiași ochi și aceeaș gură mare...
Nimic nou nu-mi pare,
Nici hainele, nici cămașa, nici cravata
Pe care o purta și tata,
În sfârșit nimic deosebit de ce-am fost
Când îmi zicea năuc, nătâng și prost.
Să-mi fi văzut poate 'n ochi ceva
Mărunt și neînsemnat ce licărea
Cules din florile de primăvară
Și cerul care se arcuia senin afară?
Să fi simțit că și în mine se desmorțise pe drum
Un mugur de nu știu ce și nu știu cum?

Și că de-atâta soare și de bine
Tremura nu știu ce în mine ?

Să juri că-i făcătură
Cu fără de măsură...
Dar când vine 'ncet și-mi trece brațele pe după gât
Înțeleg din ochii ei numaidecât
De ce zâmbește și de ce nu mai are glas:
...I-a trecut și ei primăvara pe la nas.

HÂRJOANA

Freamătul hârjoanei
Umple Valea Oanei,
Fete chiuind
Fug pe lângă grind
Ca să facă haz,
La flăcăi necaz...
Dar lupii fierbinți,
Au friguri în dinți,
Brațul se abate,
Trupul se mai zbate,
Geme șoapte mici
Carnea cu furnici
Și apoi deodată
Noaptea împăcată
Trage pe osândă
Plapoma ei blândă.

GHIȚIȘOR A LUI STAMATE

Voinicesc, rășfrânt pe spate
La picioare desfăcut,
Ghițisor a lui Stamate
Duce gășca la păscut.

Când pe drum l-a prins nevoia
Trage cămășuța sus
Și firesc își face voia
Cum e lesne de prepus.

Își arată toate cele:
Burta cât un dovlecel
Și-un ciorchin de trei mărgele:
Clopoțeei de sub el.

Oameni trec și lui nu-i pasă,
Fete trec și le-a lăsat,
Scarpină burtica grasă
Și icnește supărat.

Apoi potolit zâmbeste
Și se scarpină mai rar
Când mărgica arcuește
Isvoraș de chihlimbar.

Fericirea lui curată
Nu mai are nici un nor,
Iară gășca însetată
Pigulește la izvor.

ÎNSURĂTOARE TÂRZIE

Badea Gheorghe, mărunțel,
Stă cu Ana lângă el,
Și topit de dragoste
Mușlue a pacoste.

Ana-i durdă, ochii grei,
Numai cețuri dorm în ei,
Iar în geana dumnealui
Arde para dorului,..

Badea trece cătinel
Mâna după mijlocel,
Ana trage un nimic
Peste ochii strânși un pic

Și rămân așa, oftând,
Fiecare cu alt gând:
El la zâmbetul codanei
Ea la Petru al Vădanei...

Badea Gheorghe însurat
Trece fericit prin sat
Mîndru că pe lume nu-i
Alta ca nevasta lui...

«Ce știți voi» îi râde fața,
«Ce podoabă e viața
Când ți-s brațele colac
Pentru cine ți-i pe plac?»

– «Dar» – gândește un flăcău
Vesel, sănătos și rău:
«Lasă, bade, că desară
Îmi aduc aminte iară!»

Badea Gheorghe doarme bine
Cu nevasta lângă sine.
Sforăe și doarme tun
Cum se cade la om bun.

Dar Anica stă pustie
Cu ochi arși în bagdadie
Iar sub sânul ars de frig
Dorul s'a făcut covrig.

Zdupăit de pași molcom
Bate miros rău de om,
Iar o umbră de cenușă
Crește neguri lângă ușă.

Ochi de lup sclipesc și ard
Lângă poartă, după gard
Apoi ca din joacă saltă
Drept în partea ceailaltă...

...În livadă, sub agud
Șoapte nu se mai aud ...
Noapte-i cânt și horă e!
Badea Gheorghe sforăe!

Badea Gheorghe a aflat
Că nevasta l-a 'nșelat;
Simte 'n creer plumb topit
Și gândește otrăvit.

Cată crâncen la topor,
Pune mâna pe cosor
Pe când cugetul lui mușcă
Dor de furcă și de pușcă.

Peste inima lui cad
Val de sânge, foc de iad
Iară ochii răi nu văd
Decât moarte și prăpăd.

Măcinat de atâtea naime
Gândul tremură de spaima
Apoi frânt și biruit
Plânge mic și umilit...

Pași vioi trezesc ceardacul,
Sufletul s'a strâns săracul,
Ochii plânși zăresc în geam
Trupul fraged ca un ram.

Vine dreaptă și mlădie
Clocotind de bucurie,
Miroase-a păcat și rău
Și a gură de flăcău...

Badea Gheorghe slab și mic
Strânge umerii un pic,
Și se face și mai mic.
Pe când ea venind, îi pare
Mai voinică și mai mare.

Mâna ei, cu pacoste
Miroase a dragoste,
Se apleacă, se apleacă,
Ca o pasere pe cracă

Și mângâie liniștit
Cap bătrân și chinuit,
Ce s'apleacă, se apleacă,
Ca sub pasere o cracă...

Un cuvânt cât un cuvânt,
Pui de taină și de vânt
Cade cum e steaua bună
În văzduhul cu furtună...

Norii grei se rup și sparg
Ape clare 'n cerul larg. ...
Basmul lui, al tău, al lor
Și în vecii vecilor...

PÂNDARUL

Moș Gurău pândarul
Scapără amnarul
Sus pe Irodeasca
Deși aprinde iasca.
Că o noapte mare
Nici un rost nu are
Fără de țigare.
Dar în vremea asta,
Pavăl cu nevasta
Pun rățez în clampă
Țâștuesc în lampă
Și în chip cuminte
Își aduc aminte
Timpuri dinainte...

EȘTI UN PROST

Cât de mare... ești un prost!
Știi tot cerul pe de rost,
Dar nu poți să faci un pas
Dacă nu te duc de nas.

ÎNDEM N

Măi, flăcău de treabă!
Fata nu se 'ntreabă
Dacă are treabă,
Ci se ia de mână
Și se strânge până
Țipă de durere,
Râde de plăcere
Și se lasă toanei,
Toanei și hârjoanei
Până 'n Valea Oanei.
Că acolo cine
Mai aude bine?
Și acolo care
Mai vorbește tare?
Și ce pui de fată
Prin butuci nu cată
Pace turburată?
– Haide, măi băiete,
Fii robaci la fete,
Ca în pragul verii
Când îți scuturi merii
Bate-mi-i în lege
Ca să poți alege
Și să poți culege
Că atât așteaptă
Viezura deșteaptă.
Ochiu s'o țintuiască,
Braț s'o înlemnească
Ochiu dibaci să creadă
Că și ea-i livadă
Bună pentru roadă...

MUSCA ȘI CĂȚELUL

O muscă îmi supără cățelul
Adormit rotund ca inelul.
Deșteptat, supărat, ațâțat
Cu urechea ciulită și cu capul plecat
La 'nceput se uită mirat
Să vadă cui îi arde de joc
Pe asemenea căldură de foc.
Zărește musca pe coaste și
Se scutură s'o poată goni.
Musca zboară deprinsă cu strechii,
Și se 'ntoarce pe vârful urechii
De-aici face un ocol mai mare
Și se lasă bâzâind pe spinare.
Când pielea se strânge, ea zboară
Pe pânțele, pe șold, subțioară,
La colțul ochiului, pe labă, pe bot,
În sfârșit cam peste tot
Fiindcă are simțul libertății ei
Și nu primește îngrădiri dela căței..
Ceeace cățelul înțelegând, în furie neroadă
Latră, se repede și se mușcă de coadă
Apoi satisfăcut, ia mutră de erou
Se 'nvârte de două ori și se culcă din nou.
Metoda, metodă rămâne,
Fie de la om, fie de la câne.
Cine-a învățat-o, dela cine,
Cânele de la om, ori omul de la câne,
Asta nu mă mai privește pe mine.

VI

CÂNTECUL GOANEI

DIN AUTOMOBIL

Stâlpii de telefon se reped la mine furioși.
Din mici și subțirei, se fac înalți și groși,
Amenințători și fioroși,
Dar când ajung lângă mine se sperie tare,
O zbughesc înainte cu sârmele 'n spinare
Și fug, și fug și se fac tot mai mititei
De ți-e mai mare mila de ei.

Gonesc pe șosea ca într'un șarpe lung cât poți vedea,
Îi lărgesc cât încap și-i las să se strângă la loc în urma
mea.

Șoseaua vine înebunită și tot vine,
Se lărgeste și intră în mine...

Strânsoarea copacilor se desparte
Când năvălesc în ei se dau iute deoparte,
Îmi fac loc și trec, apoi se strâng zoriți
Clătinând din frunze foarte jigniți...
Motorul dudue cât ține înaltul,
Roțile sfârâe brăzdând asfaltul
Mărginit de șanțuri și stâlpi țepeni,
De parcă tae coajă de pepeni.
Lumea e numai larmă, legănare, iuțeală
Înțepătură de vânt și amețeală...

Un picior brusc în frână curmă întregul joc...
Și Dumnezeu se 'ntoarce la loc.

Trudit plugarul
Desface ștergarul,
În vârful degetelor de anafura, ia
Un drob de mămăligă și mânca
Visând la bucuria de mâne
Nădăjduită cu mai multă pâne...
Boii ieșiți din jug,
Îtinși mormane de zăpadă lângă plug,
Rumegă molcom peste tăceri
Visând la plăcerea ierbii de ieri.

De sus, din creasta suhatului,
Mă uit în creștetul satului
Șoseaua albă se agață rotund
Pe gâtul dealului, până în fund
Și casele se 'nșiră albe și mărunțele
Pe firul ei, ca niște măргеle...

Roata morii se rotește agale
Și mână apele pârâului de vale.
Iar pârâul spumegă de necaz,
Fuge ca șarpele și s'ascunde 'ntre brazii,

Pe lângă biserica albă și naltă
Ciugulește iară angăria cealaltă,
Casele mici și albe, de-ți vine să spui
C-a ieșit în poiană cloșca cu pui.

Bat clopotele din schit, departe, în fund.
Din toate văile alte clopote îi răspund.
„Ecou“– așa pune pecete fălos cărturarul –
„Clopote tănuite“, așa le socoate stiharul,
Dar tu și cu mine, smerite făpturi mărunțele,
Să credem că toate văile au pe Dumnezeu în ele...

Pe lujerul subțire și fraged s'a învolutat o floare,
Stă acum neclintită cu fața curată la cer și la soare...
Un flutur dă din aripi albe ca o batistă de bună sosire,
S'așează pe ea și-o trezește din aromire.
Iar floarea se clatină încet, liniștit
Chip a-i răspunde „Bine-ai venit!"

Pe trepte verzi și 'nalte trec oile
Pe unde bat vântoasele și ploile,
Pe *culme* sus, pe unde se șterg *munții* la față
Cu caere jilave și cenușii de ceață,
Aci vezi turme 'ntregi, aci oile pier ;
S'arată când pe pământ, când în cer.

S'a 'ncovoiat de tot *bătrâna* pe bățul ei,
Duce anevoie în spinare povara anilor grei,
Merge 'ncetișor tot mai plecată, cu ochii tot mai
lângă tină
Își caută biata *locul* de hodină...

A adormit drumul mare
Ca un șarpe albicios în soare
Iar o frântură de cărărie s'a ghemuit lângă el
Ca un șarpe înfricat și mai mititel.

VII

CÂNTECUL SFÂRȘITULUI

MI-I DOR

Mi-i dor de apa limpede a verii,
Mi-i dor de unduirea jucăușă
A zării prăfuită de cenușă
Când dorm în soare zarzării și merii.

Mi-i dor de golul și răcoarea serii,
Mi-i dor de luna care bate 'n ușă,
Mi-i dor de neagra plopilor păpușă
Înmătăsată 'n haosul tăcerii.

Mi-i dor de cer, de verbele livezii,
Mi-i dor de larga pace a nămiezii,
Mi-i dor de tot ce-i rob și e viață

Căci osândit oglinzilor haine
Ce-au răsturnat al vieții rost și față,
Mi-i dor să mă întorc din nou în mine.

NIMENI NIMĂNUI

Ziua, buna ziua
E făină 'n piuă.

Seara, sfânta seară
Este sloi de ceară.

Noaptea, buna noapte
E oftat în șoapte...

Numai omul nu-i
Nimeni nimănu
Decât numai lui.

CĂLĂUZĂ

Patru pași în față,
Patru pași în spate,
Doar atât străbate ochiul
Pe 'noptate.

Birui pe colină
Păcura deplină
Licurici al noptii, care
Duci lumină.

Stelele stau spuză.
Rece și ursuză
În zadar le ceri să-ți fie
Călăuză.

Azi și mâni și poate
Lungul vieții toate
Îndrumarea doar din tine
O vei scoate.

VEI DORMI

N'ai putut să fii voinicul
Cătră care mâni se 'ntind!
Nu mai sta, și treci colnicul
Peste apă peste grind
Unde stelele s'aprind...

Și de-acolo mai departe
Calea Robilor ți-o da
Pentru altă cale carte, –
Cale care te-o mâna
Unde cade steaua ta.:

Liniștit și fără sbucium
Hăurile te-or primi
Depărtatul zvon de bucium
Pas cu pas s'o potoli...
Și tu, frate, vei dormi.

...Și tu, frate, vei dormi.

IARNĂ

Iarna, buna iarnă,
Vine să aștearnă
Peste viața mea
Giulgiul ei de nea.

Am robit cu trudă
Din țarina udă
Grâu și popușoi
Măsurat în ploi.

Azi sămănătorul
Mi-a cules ogorul,
Și l-a dus cu carul
Unde i-i hambarul.

Numai el vedea-va
Grâul și cu pleava.
El și cu plăvanii
Ce-or mânca strujanii...
Iarna, buna iarnă
Vine să aștearnă
Peste viața mea
Giulgiul ei de nea...
Împăcat și nu
Voi dormi de-acu
Să întrem mai bine
Roaba care vine...

II

Obosit de cale lungă
Anevoe fac un pas.
Numai sufletul alungă
Inima spre alt popas.

Și-l privesc în depărtare
Limpezindu-mi-l mereu
În priviri cu-atât mai clare
Cu cât ochii văd mai greu...

III

Promoroacă învrăjbită,
Toată fruntea mi-a cuprins.
Nici o zi nu-i hărăzită
Peste zilele de nins...

Sub zăpada iernii pline,
Săp în suflet ol de lut
Și treptat cobor în mine
Gol și trist ca 'n început.

IV

Bat un câmp pustiu de pâslă
Sub un cer cărunt și gol,
Unde stăruiește numai,
Stol de ciori în rotogol.

Singur sânt și singur stolul
Învârtindu-se mereu .
Pe de-asupra și în jurul
Leșului din trupul meu...

V

Nu mai caut ușa
Cătră soare,
M'a învins cenușa
Cruțătoare.
A început așa
Cum trebuie să se întâmple:
A nins și a prins a încenușa
Mai întâi pe tâmple,
Apoi a dat s'aștearnă
Fulgi cenușii de iarnă
Peste gând, peste nădejde,
Peste răs și peste primejde
Până m'a împovărat de tot,
M'a încovoiat și m'a scurtat de-un cot.

Azi sânt
Mai aproape de pământ.

Iar mai sus, în văzduh
Port înainte rămășița de duh
Oare se desface, se desface
De pojghița hainei mele sărace.
Eu și eu, amândoi
Hai la liniște înapoi!

9 Septembrie 1940

RESEMNARE

Ca un șurub fulgerător de apă
Se 'nvârte melcul valului în jos.
Tot mai adânc în adâncime sapă
Și șueră prelung și fioros.

Mi-a lunecat o clipă brațul moale
În vâna apei care m'a supus
Și vrăjile de fund și rotogoale
Sub sfredelul de iureș m'a răpus.

Nu-mi pare rău și nici nu-mi este teamă
De noaptea neagră și necunoscut.
Mă soarbe în adâncuri și mă cheamă
O adâncime care m'a cerut.

Mă duc în ea orbește ca și valul
Și nici nu lupt să mă mai rup din ea:
Ori jos ori sus, tot aș fi dat de malul
Ce eri ori azi, ori mâne mă chema.

1932

AU SCOS UN MORT DIN MARE ERI

Au scos un mort din mare eri.
L'au așezat pe țărm la soare ...
Și sta acolo gol, nepăsător
Nestingherit și fără păs
De urâtenia ce-o aducea de dincolo de viață
Ca o floare
Zdrobită sub picior
De-un trecător.

...Și fața lui zâmbea la soare...

Ici trei femei cu mânila la gură,
Un copilaș s'a lipit de-o bătrână și-o ține de rochie,
Un domn jandarm cu haina sclipitoare,
Un moș, un flăcăiandru stat din drum...
Toți încruntați și împietriți, cu ochii
Întunecați și urâțiți de ură
Privesc la mort de parcă de pe-acum
Ei ar fi morți... nu el.

Și fața lui zâmbea la soare...
De ce zâmbea?
Ce taină îl lega de soare ?
Ce știu ei amândoi și nu știm noi ?
Ce-și spun ?
Se înțeleg să se 'ntâlnească
Ori rîd de noi? Că el e mort... iar noi
Ne 'nchipuim că doar pe noi ne doare?
Ce taină înfiorătoare
Îl leagă pe 'necat de soare ?

Zici că-i viața trecătoare?

Dar fața lui zâmbea la soare...

Și m'am înspăimântat deodată
Că dintr'o mare turburată
Am scos un înecat din mine...
Și eu, acelaș eu de azi
Privesc la mine
Și încruntat, și trist, și împietrit
Că parcă-s eu de-acum, care-am murit,
Iar înecatul cel de mult, zâmbește,
Nimic nu simte, nu-l mai doare
Zâmbește mortul neclintit la soare...

Ei! Scumpă amintire înecată,
Te înțeleg...
Zâmbește înainte!
Prezentul este trist că vrea să fie
Prezent încovoiat de ani...
Trecutul a rămas fără dușmani
E tot... e întregit ca piatra apei curgătoare
Iar eu de azi mă plâng, mă doare
Ce nu știu de-o să vie
De azi 'nainte,
Iar cel de eri din mine, mai cuminte,
Stă liniștit cu fața badjocoritoare
Și în nemărginire zâmbește la soare.

UNDE

Ciugulesc din sărăcia mea
Ca o vrabie a lanului sfarog.
Nu mânânc. Mai mult mă rog.

Cerul mi-i Departe. Stă polog,
Nesimțire clară și înaltă,
Peste toată lumea laolaltă.

Unde să mai caut steaua mea!

CASĂ DE TEMEI

Pentru trupul rămas fără duh
Se iau trei coți și-un sfert de văzduh,
Se slujește până ajunge sfânt
Și se îngroapă la doi pași sub pământ.

Dar pentru duhul cel cald la trup
Pământul nu cască gură de lup.
Se aleg de-asupra-i pătrare de slavă
Apoi se iau pae ori iarbă jilavă,

Se frământă cu lut și cu apă
Că așa e vălătucul mai tare și nu crapă.
Se lasă la soare puternic și greu
Până prinde 'n el destul Dumnezeu

Apoi se 'nvelesc bucățile de văzduh
Cu pereți de lut și coperiș de stuh,
Să fie umbră ori cald și să fie bine
Și toate să urmeze cum se cuvine.

Adică trupul cu duh vios
Să mai găsească un duh cu trup frumos,
Din două să facă unul... din unul trei
Cum e în orice casă de temei...

AM ÎNȚELES

Am înțeles de mult porunca ta, Doamne!
Ai hotărât să mă macine pietrele tale
Ca din bobul rotund, proaspăt și voinic
Să nu mai rămâie până la urmă nimic.

Am crescut încet la lumină de soare
Laolaltă cu toți lujerii 'nalți de pe ogoare,
M'am hrănit din pământ și din lacrima ploii,
...Cu frunzele mele am hrănit caprele și boii...

FURTUNA

Noaptea grea și-a coborât
Peste văgăună,
Coperișul mohorît –
Crainic de furtună.

Peste largul frământat
Arcuindu-și podul,
Cerul larg și înoptat
Și-a întins năvodul

Și c'un biciu de crivăț dând
Golului, mișcare
Luna trece surâzând
Pânzelor pe mare.

Prinsă 'n zbuciumul trudit
Și scrâșnindu-și ura
Din afundul chinuit
Geme geamandura.

Numai farul rotitor
Iscodind afundul
Zvârle ochiu liniștitor
Omului, chemându-l.

.....
Dincolo de far și vânt
Și de ape-albastre,
Înfrățită văd trecând
Sora vieții noastre.

MAMA

Iarna albă și curată
A cernut pe capul ei.
Iar privirea luminată
Urcă nouri ușurei,

Zâmbetul, înseninatul,
A destins întregul boi
Aburind ușor oftatul
Pe obrajii albi și moi.

Potolită mâna blândă
Cată frunți de mângâiat,
Să aline din osârdă
Sufletului zbuciumat.

Sub cununa luminoasă
Ca un nimb solemn și sfânt
Trupul obosit se lasă
Tot mai mult în spre pământ.

LIN SE OFILEȘTE

Stau întins în boală
Zdreanță ca momâia,
Mintea geme goală
Pielea-i ca lămâia.

Lin se ofilește
Carnea ca strujanul
Și se pregătește
Viermilor la anul...

...Pronia cerească
Soarelui din geană
A purces să crească
Altă buruiană...

RUGĂCIUNE

O dimineată orbitoare,
Cu cerul doldora de soare
Când Dumnezeu ne-aruncă'n dar
Azur și aur și cleștar
Iar noi îl împrășcăm cu mii
Chiuituri de ciocârlii.

E-un chef de joacă peste lume
De zburdă, râsete și glume,
Că iese viața din obroc
Și se răstoarnă iar la loc
În frunze, flori și în beție
De frumuseți și veselie!

Ci eu întins în patul meu
Aștept să vină Dumnezeu
Cel trist, bătrân, cu barba mare
Cu chipul din abecedare,
Încet, din palme preacurate
Să-mi deie-un fir de sănătate
Să pot și eu zvârli în soare
O ciocârlie cântătoare!

11 Februarie 1946

SANATORIUM

Scoate, Doamne, iadul din mine!
Nu-l vreau pe Satana,
Te vreau pe Tine,
Nu vreau arșiță și poftă de fiară,
Vreau înălțimea Ta senină și clară...

Un doctor mic și viu
Umblă cu ochii ca argintul viu
Să iscodească tainele grele
Din măruntaele mele...

S'a răsculat o lume de mizerii
În carnea mea și sângele-i bolnav –
Nu-i colț în mine nesupus durerii
Doar, sufletul mai străjuește brav.

Din colțul ei de pisică,
O soră albă și mică
Zâmbește cu frică.

Un glas a țipat îngrozit,
Pas repede pe coridor trece grăbit:
Un bufnet de ușă, apoi altul mai domol
Și liniștea a adormit din nou peste gol.

BIATA MEA VIAȚĂ

Biata mea viață tristă și amară,
Cât de mic fu veacul care te-a născut,
De-ai rămas asemeni cu o primăvară
Peste care spicul iernii n'a trecut!

Lujer fără vlagă, doritor de soare
Stai sub promoroaca zodiei de rău,
Frunză după frunză s'a desprins și moare
Palidă și seacă împrejurul tău.

Ploaia mântuirii n'a voit să bată
Molcomă și bună umedul ei har
Gura rădăcinii scrijăle uscată
Bulgării țărâni...

(Neterminată)

VIII

CÂNTECUL ALTUIA

CARUL VIEȚII!

După Pușchin

Ușor își tae drum prin hău
Al vieții car, cu toate că
Adeseori e drumul rău
Și 'ncărcătura fără minte;
Dar moșul Timp pe capră stă
Și mână carul înainte.

Din zori de zi noi ne suim
Când inima povești ne spune,
Cu mintea limpede pornim
Iar roțile înghit pământul
Și totuși mai strigăm «Nebune,
Lovește, mână, zbori ca vântul! »

Dar dela miez de zi abia
Când drumul prinde de coboară,
Ne pare calea tot mai grea
Și povârnișul ne 'ngrozește
Atunci strigăm a doua oară:
«Destul, nebunule, oprește!»

Iar când abia ne-am învățat
Cu drum și huruit de roate
La locuința de 'noptat
Ne coborâm pe căi deșarte.
Acolo, Timpul, caii scoate –
Și pleacă singur mai departe...

TĂLMĂCIRI

Contesa de Noailles

7

Dor curat ca fulg de nea,
Numai ochi pe viața mea.
Ai întins pe drumul meu
Cer furat lui Dumnezeu.
Suflet cumpănit și viu,
Când scăpăm în ceas pustiu
Glasul tău întremător
Brăzda calea unui dor.
Traiul mi-l făceai curat
Mai ușor de îndurat...
...Sub un cer tomnat, închis
Ai murit și m'ai ucis.

10

Nu-i coperiș, odae, pat
Să-mi scadă groaznica urgie
Că tu ești mort și eu sunt vie...

Jos, în pământul înghețat
Sosesc și eu ne'ntârziat!...

13

Te-ai stins în fapt de seară, odată cu lumina.
N'ai apucat să afli ce rost avea hodina
Năpraznică și dulce, în care te-ai topit.
Mormântul ți -l asemeni cu somnul și-aromirea.
Ci eu îmi sfășii carnea, m'așteaptă prăbușirea...

Și moartea mai de moarte e c'am mai viețuit...

20

Ce-a fost, se mistue în hău,
Și 'n loc, în veci nimic nu vine.
M'am istovit purtând în mine
O lume de păreri de rău.

Zadarnic cat iertare, nădejde și neștire
Să mă despart odată de lipsa ta, iubire!

21

De cânt, un cânt răspunde, și nu e un ecou.
Mi-i strigătul prea tare să-l mai aud din nou.
Am fost iubită numai de cei ce i-am iubit
Și desnădejde samăn când nu m'am dăruit.

– Mi-i inima oglindă, dar semeni i-au lipsit...

Nimic n'alină suferința,
 Nici vorbele, nici chibzuința,
 Ce-i viu, nu e întremător.
 Zorite inimile cată
 Lihnite după moartea lor.
 Vrei beznă neîntârziată...
 Chiar visul e istovitor.

Știu bine c'am să mor odată
 Dar când îmi este dat să mor?

Îmi eram odată dragă,
 Știi trufia ce 'nflorea
 În făptura mea întreagă,
 Glasul meu, privirea mea.
 În viața rea și vană
 Fără tine-mi sânt dușmană...

Minte ascuțită, suflet rătăcit,
 Aspră și ascunsă buimăcire.
 Căile n'au capăt, țelul li-i sfârșit.
 Ești sătul de visuri și citire.

Guști cu bucurie tainică și grea
Roaderea ușoară și suavă
Destrămându-ți tainic, liniștit, acea
Carne îndărătnică și bravă.

Blândă fericire să zărești căscând
Lespedea veciei cătră soare,
Îți înduri viața doar atuncea când
Simți că vine moartea iertătoare...

GOANA DUPĂ SLAVĂ

Copilului meu

Hai puiule, te ține de vestmântul
Măicuții tale. Cată îndrăzneț.
Se 'ncheagă dimineața, iar pământul
E mândru ca o mantie de preț.

De nerăbdare tremur, nu răcoare,
Grăbește-te ca să intrăm în vânt,
Sântem doar patru aripi cătră soare
Și-l vom sorbi când ese din pământ.

Să credem că plecăm la bătălie
Din drag de fericire și de joc,
Să cucerim pământul drept moșie
Și cerul cel necucerit deloc.

Puțin ne pese mic și fraged cine-i,
Că pasul meu e-adesea șovăind,
Devreme ce în boarea Salaminei,
Se umflă straiul nostru fâlfâind.

Voi fi victoria cea de zăpadă
Întinsă 'n vântul unui țarm grecesc,
Ne suflă vântul, nimeni n'o să cadă,
Ne face mersul și mai bărbătesc.

Te ține zdravăn, colea, de eșarfă,
Doar ești al meu și nu poți fi în van,
Prin pleata ta, ca printre corzi de harfă
Să cânte vântul cânt eolian.

Iar pentru c'ai Dormit în sân la mine
Făptura ta să ție drumul drept,
Să se avânte cu priviri senine
Și să se ia cu soarele de piept.

Ne-o bate vântul cu sălbătăcie,
Pășește vesel lângă pașii mei,
Nu te gândi acum la cuminție,
Gândește-te că mergem cătră zei.

Și-așa cum stă pe vasele antice
O dansatoare și un faun pui,
Să ridicăm în călcaturi voinice
Pământul tot și toată lumea lui.

Eu nu știu în ce parte te voi duce,
Te duc acolo unde sânt eroi,
Lărgimi de cântec aspru și răscruce
Cum mai înaltă nu găsești la noi.

Apasă tare cu mânuța mică
Pe buze vorba ce nu ți-i pe plac
Căci necuprinsu-i dușman, ține-i frică
I-am fost îndrăgostită peste veac.

Nu te spăimi de zilele-ți puține –
Tăria crește 'n suflet mai cu zor,
Eu m'am născut cu vitejia 'n mine
Să-mi fii asemeni, șoim rătăcitor!

Vreau să te văd tot lungul vieții mele
Luptând cu suflet beat și fericit,
Cu brațe tari, puternice și grele
Și cu genunchi voinici de om pornit.

Iar când va fi să înțelegi că-s moartă,
Acelor ce te-or crede să le spui
Că am deschis întunecata poartă
Ce dă 'n împărăția nimănu;

– Era la marginile lumii, unde
Văzduhu-i mai albastru, mai curat,
Părea că mângâie senine unde
Cu suflet viu, adânc și împăcat.

Dar n'am putut rosti nici întrebarea:
– «Ce-i, mamă?» Și cu fruntea luminând
Am fost văzut-o când rătăcitoarea
S'a afundat în soare surâzând.

ORAȘUL LUI STENDHAL

Seară naltă și ușoară
Orășelul înfășoară,
Dorul leagănă un val
Pe Grenobla lui Stendhal.

Astăzi, toată ziua plină,
O furtună de lumină
A bătut din cerul verii
Până sub răcoarea serii.

Luna sue, roză 'n față
Licărește peste piață
Iar pe strunele ghitarii
Tae noaptea lăutarii.

Cânt sălbatec și fierbinte
Scoate inima din minte
Și în dorul ce-o 'nfioară
Vrea să rădă și să moară.

Pe străduțe 'ntunecoase
Luminițele lăptoase
Parcă-s fluturi mari în roi
Peste caldarâme moi.

Printre umbre tae-un pas:
Slugi mărunte țin taifas.
Sub castani, lângă hotel
Caut urma ta, Sorel.

Casele se 'nchid pe rând
Râul trece tremurând.
Cum erai? Frumos sau rău,
De murea de dragul tău?

Ori știai cât poți lovi,
Cât dispreț, cât plânset, și
Sumeție, milă, chin,
Cere dragostea din plin ?

Vino! Te aștept acum
Lângă Iezuiți, în drum
Unde Beyle, prunc sprintar
Se juca pe trotuar.

Cerul e tihnit nespus
Iar din munți și mai de sus
Peste seara grea, jilavă.
Curg miresmi de fag și slavă.

...Și cu toate astea, iată,
Unde-i inima 'mpăcată?
La Chartreuse, plângeam mai eri
Ale lumilor dureri.

Poftă aspră și păgână
Să fiu lumilor stăpână!
Firi ca noi, vei înțelege
Es din vreme și din lege!

Ai iubit și tu ca mine
Aurul ce-l porți în tine,
Soarta care n'are rând
Și plăcerea unui gând.

Iar când știu că sub aceste
Triste, palide ferește
Roata hăului se 'ntoarce,
Noi fapte din dor va toarce

Pe când noi vom îngheța,
Simt în mine ura ta...
Astă seară și astfel
Te-am iubit și eu, Sorel...

CARTEA CÂNTECELOR

Heinrich Heine

Pasărea care-a cântat
Și-a murit, n'o mai trezești!
Poți, dar, penele-i de aur
Liniștit să-i jumulești.

2

Otrăvită mi-i cântarea,
Altfel n'ar putea să fie
Când ai presărat otravă
În viața mea pustie.

Otrăvită mi-i cântarea,
Altfel nici nu s'ar putea,
Port în inimă toți șerpii
Și pe tine, draga mea...

3

Unde sânt, mă copleșește
Besna grea și fără cale
Decând nu mai însorește
Dania privirii tale.

Aurita strălucire
A iubirii n'o mai capăt...
Totu-i gol și năruire...
Ia-mă, noapte fără capăt...

Când caut în privirea ta
Văd toată suferința mea,
Iar gura ta când o sărut,
Durerea toată mi-a trecut.

Când mă lipesc de pieptul tău
Se mistue tot gândul rău,
Dar când îmi spui că mă iubești,
Amare lacrimi îmi stârnești.

Nemișcate stau
Stelele în slavă
Mii de ani, și au
Inima bolnavă.

Graiul minunat
Plin de bogăție
Nici un învățat
N'a ajuns să-l știe.

Ci eu minte-l țin
De mai înainte,
M'a învățat să-l știu
Chipul ei cuminte...

12

Nu mai iubești, nu mai iubești,
Nu-mi pasă, înțelege,
Să-ți văd doar ochii îngerești,
Și-s vesel ca un rege.

Urât îți sânt și m'ai avut,
Așa-ți citesc pe gură...
Ci dă-mi-o numai s'o sărut
Și-s mângâiat de ură...

O! jură grabnic, draga mea,
Orbește cred în vorba ta.
La sânul tău rămân lipit
Încredințat că-s fericit.

30

Albăstreaua ochilor,
Rozele obrazilor,
Crinii albi ai mânilor...
Toate-s floare învoltată ...
Numai inima-i uscată...

39

Un flăcău iubea o fată,
Fata, – alt flăcău iubea
Dar acela vru pe alta
De nevastă ca să ia.

De mânie fata pleacă
La întâiul întâlnit
Iar flăcăul, mi se pare
De durere, a murit...

Asta e-o poveste veche
Dar rămâne veșnic nouă,
Care ori și cui îi lasă
Ruptă inima în două...

47

Mult mi-au chinuit
Biata mea făptură,
Unii cu iubire,
Ceilalți cu ură.

Mi-au înveninat
Tot ce-am dus la gură,
Unii cu iubire,
Ceilalți cu ură...

Dar ce m'a zdrobit
Mai fără măsură
N'avea nici iubire,
N'a avut nici ură.

Vară caldă și cu soare
S'a întors pe fața ta,
Dar în inima micuță
Dăinuește iarnă grea.

Nu te teme, peste scurtă
Vreme, toate s'or schimba
Când pe cap va cerne iarna,
Vara 'n suflet va cânta...

IX

ALTE CÂNTECE

ROMÂNUL NU PIERE

Tu n-ai pierit, Române!
Și neamul tău nu pierie
Căci ești Român de sânge . . .
Și stai în locu-n care
Conduși de Ștefan Vodă cel înțelept și Mare,
Strămoșii tăi sfărâmară a Turcilor putere.

Dar Voevodul doarme sub glie în tăcere . . .
Cobzaru-i cântă doina . . . și inima tresare . . .
Și dintre stânci de munte și până-n val de mare
Veciile săpat-au povestea-ți de durere.

Nemuritorul Lazăr a sfărâmat robirea
Fanarului, și-ți dete geniul și grăirea
Și ți-a aprins făclia de foc scânteetor . . .

Și-acum te-avânți-n-nalturi, când lanțurile-s rupte
Sătul de-atâta sânge, dar oțelit de lupte
Și mândru ca un vultur ce falnic pleacă-n zbor.

LINIȘTE...

Pulbere-argintie, luna
Ninge-n tremur pe cărări,
Fermecând ca totdeauna
Codrul plin de-nfiorări.
Firea-i toată adormită,
Lumea doarme . . . codrul tace . . .
Luna muncii, liniștită
Priveghează-ntreaga pace.

Liniștea-i atât de sfântă
La odihna-ntregii firi,
Că nici grierul nu cântă,
Doarme vântu-n crengi subțiri.

Numai eu sunt treaz și-mi pare
Că din loc de m-aș mișca
Codrul până-n depărtare
S-ar trezi și m-ar mustra . . .

PASTEL

Sub albastrul văl de noapte,
Toata firea-i adormită...
Plopul numai plânge 'n șoapte,
O viață risipită.

Răzămată de fereastră,
Cânți, și tu, povestea lui,
...Căci și tu, în noapte-albastră,
Ești asemeni plopului...

M'A CUNOSCUȚ

Avea iubita un cățel;
Se gudura pe lângă mine,
Și-l depărtam încetinel,
Căci drept vorbind, e o rușine
Să-ți faci de joacă c'un cățel
Când e iubita lângă tine,
Și are mijloc subțirel...

Și am plecat... Un an sau doi
Și-au nins cenușa între noi...

Azi am trecut pe lângă poartă
Și am simțit, când am trecut,
Că dragostea de mult e moartă,
Și eu rămas un neștiut...
Dar cânele venind la poartă
Ca să mă latre, a tăcut...
Iubirea mea, e astăzi moartă...

Dar cânele m'a cunoscut.

AMINTIRE

Într'o vreme când măiastra
Dragoste ne stăpânea,
Fata deschidea fereastra,
Semn cu care mă chema.

Astăzi am văzut deschisă
Iar fereastra – ca ast' vară –
Dar speranța-mi fu ucisă:
Dădea muștele afară.

PASTEL DE VARĂ

Praf usca! peste câmpie
Lasă luna lui Cuptor;
În întinderea pustie
Nu vezi pas de călător...

Joacă zarea ca o apă
Sub aprinsul biciu de foc;
Însetată se adapă
Turma oilor la scoc...

Iar în miriștea aprinsă,
Un biet cal înțepenit,
Lasă iarba neatinsă,
Dând din cap nemulțumit...

PASTEL

Mâna zorilor ridică
Vălul nopții din pripoare,
Când, în zbor, o rândunică
Tae cerul și-l despică
 În spre soare.

Din adâncul văii sure
Fumuri urcă somnoroase...
Cântul prinde lin să fure
Cântărețele'n pădure,
 Și prin case.

Mii de glasuri răsvrătite
Au trezit din somn câmpia,
Când se urcă'n zări albite.
Cu aripi meșteșugite,
 Ciocârlia.

Scârțâind alene, care
Es plângând din fundul luncii
În spre soarele-răsare,
Și îngână ție care
 Cântul muncii.

Merg copii și merg părinții,
Îi urmează pașnici câinii,
Iar deasupra'și bate dinții
Glasul surd al suferinții,
 Glasul pâinii...

APUS...

Ce frumos
Pe înserat
Când vin de
La secerat,

Pâlcuri mari
Flăcăi cu coase
Și ntre a
Fete frumoase.

Vin voiși
Și sar răsând
Și prin măguri
Vin cântând...

Cum se lasă
Încet de sus
Răcoreală,
Spre apus,

Nourașii
De beteala,
Îi străbate
Arare ori

Razele blândului soare,
Care moare
Să s'arate
Mâni în zori.

Negrul nopții
Se întinde,
Depărtarea
O cuprinde
Stelele
S'aprind pe cer
Depărtările
Acum pier...

Iar de jur
În jurul meu,
Frunze'n tremur
Tot mereu.
Bate vântul
Cald de sară,
Și prin lanul
De secară
Șoșotește
încet prin spice,
Scade, crește
Întruna-i zice
Iar din mijloc
De ogor,
Pitpalacu
Încântător
Face placul
Tuturor...

SONET – ÎN BOSFOR

Bosforu-i liniștit... E'n sânge marea...
Iar soarele s'ascunde după dealuri
Vărsând văpăi și scânteeri în valuri
Și pe moscheile ce acopăr zarea...

Palatele dorm par'că 'n visarea
Unor îndepărtate idealuri...
Și ziua moare în grădini pe maluri
Și vântul își începe desmierdarea.

Tot mai fantastic se reliefează
Cetatea sfântă, demnă și vitează
În scânteerea ultimului soare...

Și așa, privind, cum soarele se stânge
În Ildyz chioșc, cadâna cea mai mare
Frângându-și mâinele cu hohot plânge.

PASTEL

Râul murmurând suspină
Pe sub sălcii plângătoare,
Pe nisipuri se alină
Și se sbuciumă'n vârtoare.

În oglinda de pe ape
Soarele își joacă focul
Când departe... când aproape
Vânturatic ca norocul.

Joaca'n umbra umezită
Fulgerări, scânteii, lumini,
Și e soare o clipită
Și-o clipită 'ntunecimi.

În nomolul de pe maluri
Se târăsc copiii goi
Se gonesc și sar în valuri
Și vin iute înapoi...
Și cântând se'ntind la soare
În nomolul încălzit
Pe când prinde să'nfloare
Ziua zarea'n asfințit

SONET

Pe creasta codrului se 'nalță luna
Palidă, melancolică fecioară,
Iar umbrele colinele coboară
Rămâne'n noapte numai văgăuna.

O pace sfântă lumea înconjoară...
În zare cerul și câmpia's una...
Și e frumos ca'n noștile când luna
Mă adormea'n povești odinioară.

Pârâu-și murmură în vale cântul,
Când freamăt prin frunziș pornește vântul
Și pe nemărginire luna ninge...

Și-atâtea gânduri de izvor mă leagă
Că lângă el privind cum se prelinge
Aș vrea ca să-mi trăesc viața 'ntreagă.

DEDICAȚIE

lui G. Tutoveanu

Stimat Poet și Revizor,
Ca să te scapi de-a noastră gură,
Să uiți că ești conservator,
Dar nu uita s'aduci trăsură.

Și pe la 6, de nu ești,
În curtea maestrului Vlahuță,
Îți viu acasă. Mă silești
Să te iau iarăși în căruță...

ODĂ ȘOȘONILOR LUI G. TUTOVEANU

O! voi meniți să-i protejați
Augustele picioare
Șoșoni străvechi și scâlțiați,
Și fără 'ncheetoare!

Cum stați tăcuți lângă birou!
Ce gânduri vă frământă?
E revizorul un erou?
Menirea lui e sfântă?

Prin ce noroaie v-a purtat
Când noaptea garduri sare?
Ați fost și voi la Podu' nalt
Cu Ștefan în picioare?

Dar în zadar îl protejați
De friguri și de ploi
Căci în politică 'nglodați
Rămâneți în noroi!

Cei trei Gherieri
Iuliu și Virgiliu Nițulescu și Victor Ion Popa

MATHIAS CORVINUL

Ciocnită'n vânt, a norilor mulțime
Se târâie pe creștete de casă,
Și-așa cum norii tot mai jos se lasă,
Corvinul parcă urcă'n înălțime...

Dar nu-i statuia arsă de vechime
Ce sparge val de veacuri și nu-i fesă,
Ci parcă pieptul geme sub chiurasă
Și sângeră de răni în adâncime...

Căci e pierdut și fastul și alaiul
Cu care țara își primise craiul
Când i-așezase laurii pe frunte...

Și-așa cum stă înțepenit, îmi pare
Că-l văd urcând pe strâmte căi de munte
Cu trei săgeți înfipite în spinare...

SOARTA

Înveșmântată-n taină de lumină
Ea merge fără preget înainte.
Și-n urma ei sfioasă și cuminte,
Viața mea, cruzimei ei, se-nchină...

Ea merge pe cărarea ceia plină
De urme de războiu și-de morminte,
Și multe-i par puținele cuvinte
Rostite-n lupta mare și haină.

Ea duce-n mână torțele ispitei
Și drumuri mari deschid nelegiuitei
Neștiutoare razele de soare,

Iar viața mea, robită ciocârlie,
Ce și-a uitat menirea să mai zboare...
Își cântă libertatea-n colivie. –

ÎN UMBRA BIRUIȚII

I

Eu te-am primit în casa mea, streine
Și ți-am dat pâinea țarinelor mele...
Răsplata ta, în vremurile grele,
A fost potopul vorbelor haine...

M-ai despoiat de holde și coline,
De codri, de poiene și vâlcele,
De-ai fi putut, mi-ai fi luat și-acele
Milostiviri a bolților senine. –

Cum înălțai spânzurători trufașe
Să-ți mulțumești pornirea ucigașe
Cu-atâți martiri ai neamurilor noastre.

Ci ei primeau tăcuți spânzurătoare,
Căci îi urcai spre bolțile albastre
Și fără voie îi purtai spre soare. –

II

Și-acuma, când roata vremei te zdrobește –
Căci ne-a fost dat și nouă mântuire -,
Te-năbușe această dezrobire
Și libertatea noastră te sfârșește...

În mână-mi... Și mâna mea e clește
Nedesfacut de nici o uneltire
Și-n pieptul meu, străvechea moștenire
De ură-nsângerată clocotește...

Te-aș sugruma c-o mână... numai una...
Căci și stejarul dărâmă furtuna,
Dar păcătosul n-are drept la moarte;

Și eu nu uit, când mi-a venit veleatul
Că păcătosul trebuie să-și poarte
De-a purureaurgia și păcatul...

III

Trăiește dar pe plaiurile-aceste
Și lângă mine pune-te și ară.
Căci grâul e sortit ca să răsară,
Iar ploaie, slavă Domnului, mai este...

Dar urcă singur valea până-n creste
Și grânele tot singur ți le cară,
Să vezi ce lungi sunt zilele de vară
Când tragi din greu cu prunci și cu neveste...

Destul bătut-ai drumul în caleașcă,
Îngenunchiată liftă-mpărătească,
Ce-ai jefuit biserica și gazda...

Mai vezi și tu, abia acum, o dată
Când vei tăia, cu greul muncii, brazda
Ce sfântă, bună-i pâinea nefurată.

DON QUICHOTE

Cum m-a descris Cervantes în giganta
Lucrare, cobor iarăși pe pământ.
Mă voi sui din nou pe Rosinanta
Și voi lupta cu morile de vânt.

În ochiul vostru, văd ireverență.
Mă-ntorc cu toate astea înapoi,
Căci mă găsesc c-o mică diferență
Aproape-n fiecare dintre voi.

Mă renegați la orice întâmplare
La club, pe străzi, la teatru, cafenea,
Și totuși am în voi, în fiecare,
O țărișoară care este-a mea.

Mă aflu-n Averescu și Brătianu.
Ascuns ca tot ce-i bun și omenesc,
Eu sunt un Kepos ce doarme-n Vlădoianu
Cum un boier s-ascunde-n Iancovesc.

Așa cum legea voastră creștinească
V-a spus c-aveți un Drac și-un Dumnezeu
În fiecare minte omenească,
Să știți că partea bună vă sunt eu.

Luptând amar cu viața îndârjită
Cu oamenii haini și înrăiți,
Când seara vă îmbie liniștită
În patul vostru cald să odihniți.

Atunci, deschid, încet, încet oblonul
Și ies în luminișul de visări,
Făcând pe rând din voi Napoleonul,
Romeo ori Roschild-ul unei sări.

Și vă adorm încet în legănarea
Acelorași blajine-nchipuiri
Punând pe fruntea voastră-nseninarea
Străvechilor izbânzi și fericiri.

.....

Apoi, în zori, când soarele se suie
Bătând în geam cu șuier de uzini,
Îmi las oblonul greu la cetățuie
Și mă robesc zăbavniceii hodini.

NOTE NOI

Am șubrezi umeri, dar
destul de tari
să port un univers pe ei.
Nu-i universul vostru: e al meu.
Aici, ca melcul mă-ntorc:
clipa-n care gânduri dușmănoase
asemeni unor mâini murdare de dușmănie
se-ntind să mă atingă.

Și-așa-i de bine-n universul meu
În care sunt stăpân și creator,
c-aș binecuvânta ursita care
m-ar pedepsi să nu mai ies de-acolo,
să nu mai viu în universul vostru
în care-s numai sclav și numai trup.

În universul meu, în care viața
nu-și mai împarte silnic energia
ca s-o închege-n luturi trecătoare,
puterea gândurilor - oameni e-nmiită
și sufletele-s bronzuri eterate.

O! Universul meu e o cetate
și sunt tiranul cel mai bun al ei
acel ce iese pe furiș dintrânsa
în veci n-o să mai aibă loc în ea
și nu primesc decât pe-acei cumiți
ce-s mulțumiți cu dănuirea vieții mele.

De ce mai bați, femeie, la o poartă
prin care nu ești vrednică să treci?

X

ADDENDA

Casa învățătorului Ion Popa, de pe str. Al. I. Cuza nr. 15 din Bârlad. Imagini actuale.

1917 – Casa Bulbuc din Bârlad. În jurul poetului A. Vlahuță: Victor Ion Popa, Eugen Bulbuc, frații Virgil și Iuliu Nițulescu.

Prăvăliile situate de-o parte și de alta a vechiului Pod al Pescăriei din Bârlad. Pictură de Mihai Adamiu.

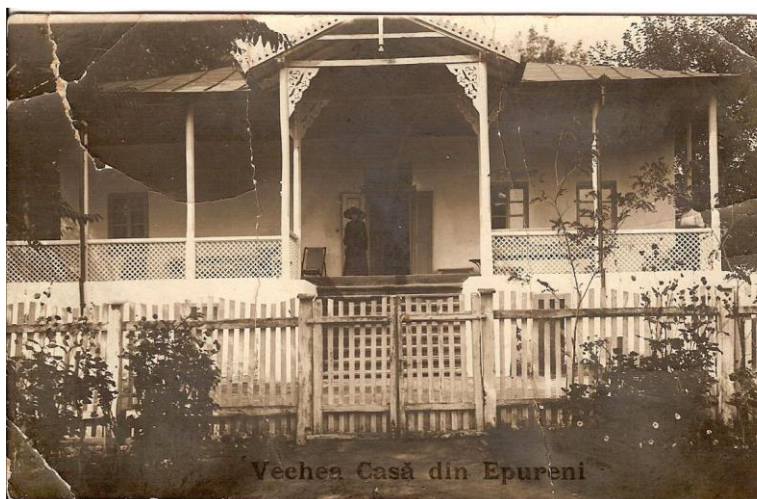

Școala de băieți din incinta Bisericii „Sf. Gheorghe”, azi Școala Gimnazială „Principesa Elena Bibescu”. Imagine actuală.

Inaugurarea Căminului cultural din Dodești, 1936. În centrul imaginii de sus: Victor Ion Popa și soția sa, actrița Maria Mohor.

Imaginile vechiului conac al familiei Costache, de la Epureni, după fotografii originale de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Alexandru Ecsarcu, amfitrionul „academicienilor” la Epureni, în prima zi de Paște în primăvara anului 1917. Fotografia a fost făcută la Atena, unde Alexandru Ecsarcu fusese numit agent diplomatic al României.

*Maria Magdalena Ecsarcu (1876 – 1949),
care alături de tatăl său a invitat echipa
Academiei Bârlădene, în aprilie 1917,
la conacul de la Epureni.*

Alexandru Vlahuță, primul președinte de onoare al Academiei Bârlădene, refugiat la Bârlad în toamna anului 1917, în casa Bulbuc.

G. Tutoveanu, primul președinte al Academiei Bârlădene.

V. Voiculescu, medic militar între ianuarie 1917 – noiembrie 1918, este cel care l-a îngrijit, în spitalul de la Școala nr. 2 de băieți Bârlad, pe V.I. Popa, rănit la Mărășești.

CUPRINS

VICTOR ION POPA – POEZIA CA NE-AJUNGERE (Simion Bogdănescu)	5
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	11
CÂNTECELE MELE	12
I. CÂNTECUL ÎNCEPUTULUI	
ÎN VECII VECILOR	15
LUNA LUI CUPTOR	17
PASTEL DE NOAPTE	18
TREMURĂ O STEA	19
TOROPEALĂ	20
AMURG	22
ZĂDUF	23
ZORI	24
ODIHNĂ	25
CÂNELE	27
CLIPE	28
STEJARUL	30
TOAMNĂ	31
II. CÂNTECUL DRAGOSTEI	
MI-EȘTI DRAGĂ	35
15 AUGUST 1931	37
OSÂNDĂ	39
POVESTE	41
VISEAZĂ!	42
VARIA	44
NU FUG DE SOARTA REA	45
MUSTRARE	46

III. CÂNTECUL CERULUI

ZIDITORUL	49
CRAI-NOU	50
A CĂZUT DE SUS O STEA	51

IV. CÂNTECUL LUTULUI

CASĂ CU OLANE	55
BISERICĂ MARAMUREȘANĂ.....	55
CASĂ MOȚASCĂ.....	56
CASĂ MOLDOVENEASCĂ	56
CASĂ OȘANCĂ.....	57
CASĂ ÎN SĂLIȘTE	57
CASĂ DE MOȚI.....	58
CASĂ CU TABLĂ	58
CASĂ DE PESCAR.....	58

V. CÂNTECUL SATULUI

PRIMĂVARA.....	61
HÂRJOANA	63
GHIȚIȘOR A LUI STAMATE	64
ÎNSURĂTOARE TÂRZIE.....	65
PÂNDARUL.....	69
EȘTI UN PROST	70
ÎNDEMN.....	71
MUSCA ȘI CĂȚELUL.....	72

VI. CÂNTECUL GOANEI

DIN AUTOMOBIL.....	75
--------------------	----

VII. CÂNTECUL SFÂRȘITULUI

MI-I DOR.....	81
NIMENI NIMĂNUI.....	82
CĂLĂUZĂ	83
VEI DORMI.....	84
IARNĂ.....	85
RESEMNARE	88
AU SCOS UN MORT DIN MARE ERI	89
UNDE	91

CASĂ DE TEMEI.....	92
AM ÎNȚELES	93
FURTUNA.....	94
MAMA.....	95
LIN SE OFILEȘTE	96
RUGĂCIUNE	97
SANATORIUM	98
BIATA MEA VIAȚĂ	99

VIII. CÂNTECUL ALTUIA

CARUL VIEȚII!	103
TĂLMĂCIRI	104
GOANA DUPĂ SLAVĂ	108
ORAȘUL LUI STENDHAL	111
CARTEA CÂNTECELOR.....	114

IX. ALTE CÂNTECE

ROMÂNUL NU PIERE.....	121
LINIȘTE... ..	122
PASTEL.....	123
M'A CUNOSCUȚ	124
AMINTIRE	125
PASTEL DE VARĂ.....	126
PASTEL.....	127
APUS... ..	128
SONET – ÎN BOSFOR	130
PASTEL.....	131
SONET.....	132
DEDICAȚIE	133
ODĂ ȘOȘONILOR LUI G. TUTOVEANU	134
MATHIAS CORVINUL	135
SOARTA.....	136
ÎN UMBRA BIRUINȚII	137
DON QUICHOTE.....	139
NOTE NOI.....	141

X. ADDENDA	143
-------------------------	------------

Volum apărut cu sprijinul
Primăriei și al Consiliului Local Bârlad